

podmitani razun edinega generala Hartmana. Pri mestu Kissingen se premejo s Prusi. Ali med tem je podmitani načelnik generalnega štaba, brez vedenja višjega generala, poslal generalu Hartmanu povelje, da se naj ne pomika naprej. Nekoliko ur potem bila je vsa vojska tepena. Tudi Hartman je moral bežati, ker je bil sam preslab. Bavarska bila je zgubljena.

Avstrijski domorodeci pa pri vsem tem res nevedno: ali smo zaslepljeni ali izdani!

Cerkvene zadeve.

V mešnike posvečeni bodo sledeči čč. gg. mariborski bogoslovci in sicer štrtoletniki: Jan. Bohanec od sv. Križa pri Ljutomeru, Juri Hrastl iz Podgorja, Anton Inkret od sv. Petra v Medvedselu, Jan. Stajnik od sv. Jurja v Slov. goricah. Tretjoletniki: Anton Borzečnik iz Ljubna, Franc Feuš iz Ljutomera, Mihael Napotnik iz Konjic, Gregor Presečnik iz Mozirja in Andrej Vodušek iz Cirkovic. — Subdijakonat se deli 21., diakonat 23. in prezbiterat 25. julija.

Novi zvonovi se bodo blagoslavliali pri sv. Antonu na Pohorji 11. julija t. l. Zvonovi so jako izvrstno izdelani. Vžil njih je g. Hilzer, zvonar v Novem mestu na Avstrijskem. Prvi zvon tehta 25, drugi 12 in tretji 7 centov.

Šolsko molitev je neki liberalni učitelj na Dunaji odpravil. Zato pa vsakokrat, kedar s podukom začne ali ga konča, z rokama parkrati zaplosne. Očetje otrok so se zoper tako obnašanje učiteljevo pritožili pri šolskem svetovalstvu. V Gradcu ne molijo v nobeni šoli več!

Duhovne vaje za mešnike lavantinske škofije se bodo letos vršile na Slatini od 27. septembra do 1. oktobra.

Razdraženost na Pruskem med Katoličani je velika zavolj preganjanja njihove vere od strani liberalcev, frajmaurerjev in lutrovcev. Kajti te dni so Katoličani sami natepli celo nekega mešnika, ker je z očitnimi liberalci občeval, in z njimi preveč vlekli.

Kaznovana pohlepnost. V Hebu na Českem so kardinal Švarcenberg te dni birmovali. Mnogo mestjanov prišlo je tamošnjega grajšaka prosit, da bi njihovim otrokom boter bil. Grajšak reče: dobro, toda vsak dobi samo molitvene bukvice, roženkranc in podobico. Na den birme prideta samo 2 otroka. Drugi so se mu vsi izneverili. Po birmi da res vsakemu le molitvene bukvice, roženkranc in podobico; ali podobici bile ste za vsakega lep stotak bankovec. Izneverjenci so se potem kaj kisló držali.

V Ameriki mora vera pri tamošnjih Katoličanih biti jako živahna, ker za verske in cerkvene potrebe toliko žrtvujejo. Mešniku plačujejo, če ga le dobiti morejo, radi po 800 dolarjev, t. j. 1600 fl.,

za pejto mešo darujejo 6 fl., za tiho 2 fl., pri poroki plačujejo po 16 fl., pri krstu in pokopih po 2 fl. Razun tega pa še vzdržujejo lastne cerkve, šole, bolenišnice in druge zavode. Naposled še omenimo stroške za seminišča, škofe in nadškofe, kar njim tudi dela veliko več stroškov, kakor smo njih v tej reči v Evropi vajeni. Amerika šteje sedaj 70 škofov in nadškofov in više 5000 misionarjev.

Gospodarske stvari.

Resnična znamenja pesje steklosti.

Mnogim ljudem je pes priljubljena stvar in ni misliti, da bi ga popolnem odpravili, čeravno dobro vedó, da njim ta živalski prijatelj zamore biti v strahovito pogubo. Strahovita je namreč bolezen, katero človek dobi, ako ga je stekel pes ugriznil. Če se mu storjena rana ne izpere, izreže ali izžge, preden ko je steklinski strup prišel s krvjo v dotiko, je nesrečnež zgubljen. Pomóči mu še dosedaj ne morejo dati ne zdravniki, ne apoteke. Tem bolj je treba, da se človek za naprej že zavaruje zoper strahovito pesjo steklost; ker pogosto ljudje pravih znamenj pesje steklosti tudi ne poznajo in se tako od nesreče zajeti dajo.

Nekateri mislijo, da pes samo ob največji vročini ali zimi steče. To ni res. Pesja steklost se je že pokazala ob vsakem letnem času. Ni resnično, da psice in kopljeni psi nebi stekali. Steklina se preme vsake živali in tudi človeku ne prizanese, če je steklinski strup do krvi prišel. Kriva je misel, da se stekel pes vode boji. Stekel pes vode ne pije, ker nje zavolj hude otekline v požiraku piti ne more. Prava znamenja, da pes resnično steče, so sledeča: 1. stekel pes spremeni svoje navadno obnašanje in prijaznost; pes postane tih, otožen, žalosten in čemerent, ter si išče samote. Črez nekoliko časa pa se ovo mirno obnašanje popolnem spremeni. Stekel pes postane nenavadno nemiren, dražljiv, opoteka in se suče v kolobarji, kakor da bi sam sebe v rep ugristi hotel. 2. Stekli psi radi odbežijo od hiše, se pa v 24—48 urah zopet vrnejo. 3. Na steklini zboleli pes ne vzame nobene navadne hrane k sebi, pač pa včasih hlastno pogoltne reči, ki niso za živež, n. pr. prst, slamo, oglje, lesovino, papir itd. 4. Stekel pes izgubi svoj pesji glas in postane hripav. Mesto navadnega lajanja spušča le eden glas, katerega prav otožno, zamolklo in hripavo in čedalje bolj na tanko vleče. To je najzanesljiveše znamenje, da je pes stekati začel. 5. Vsak stekel pes postane nenavadno hud in ugrizljiv in naposled popade in grize vsako stvar. 6. Spodnjo čeljust zadene mrtvoud; zato ima stekel pes vedno odprta usta in pobeša spodnjo čeljust proti tlam. 7. Stekline navzeti pes začne naglo medleti in je kmalu sama kost in koža. Oči postanejo kalne in zakrvavele, jezik

dobi svinčevo barvo in se cedi nesnažnih slin in pen, dlaka se mršavo ježi, strani in vamp upadejo, križ in zadnji del telesa postane mrtev. Na zadnje pade na tla in zvijajé se erkne v 8—9 dnevih. —

To so najbolj zanesljiva znamenja pesje steklosti. Zapomnimo si njih in varujmo nesreče sebe in druge!

Gospodarska opravila meseca julija.

M. V hiši in dvoru. Zrnje se mora pridno premetati in gnoj z gnojnico dobro polivati.

V hlevu. Živini, ki težko vozi, se mora pokladati več krme, poletna jagnjeta se morajo marljivo varovati in ne spuščati na vroče solnce.

Na vrtu za zelenjavo. Na grede, ki so se spraznile, se seje jesensko žolto korenje, repa, salata endivija, špinača, zimska salata in retkev. Vse se mora marljivo okopati, dišavne trave prej, ko začnejo popolnoma cvesti, porezati in v senci posušiti.

V sadovnjaku. Prav sočnati divjaki se okolirajo, posebno če se zamorejo že prav zrele oke na žlabtnih vejicah najti; ruđeče grozdice in agrež naj se obreže in okulira. Na okuliranih drevescih se obeze popuščajajo.

V vinogradu. Vez se začne. Plevel se mora pridno trgati in trsom prebujni vršiči polomiti. Če je kolje omajano ali podrto, se mora zopet postaviti. Pri vezanju je posebno na to gledati, da se grozdici ne prevezujejo; trtne črvice je treba pobirati in pokončavati.

V hmelniku. Ta mesec se mora hmel drugokrat okopati in dobro osipati, hmelinje privezati in spodnje mladike odtrgati; koristno je tudi, če se 4 čevlje nad zemljo vse listje potrga.

Na polji. Zetev zimskega žita in ogršice se začne, rani krompir se koplje, kositev se konča, lucerna detelja se lahko že v drugo seče, turšica in krompir se okopavata in osipavata, lan in konoplje se plejejo. Detelja za seme se naj pokosi. Za prihodnjo setev ogršice se njivo pripravljajo.

Na senokošah. Na pokošene travnike se voda napeljuje.

Pri ulnjaku. Roji proti koncu tega meseca nimajo več velike vrednosti, bolje je, da se rojenje zabrani. Bučele se prenašajo v kraje, kjer več paše najdejo. Prepolnim panjem se mora podložiti.

Pri ribnikih. Ribniki se morajo iztrebiti. V veliki vročini se njim mrzle vode napušča.

V logu. Strugice se morajo iztrebiti in, če potreba, nove napraviti. Knaverji in jih zalege se morajo pokončevati in mlade drevesnice zalivati. Smola se nabira.

Lov. Mlade divje race se streljajo in polje se brani velike zverjadi.

Kaj je boljše: male ali velike krave rediti?

M. Znanstvene preiskave so pokazale, da velika krava povžito krmo z mlekom v višo vrednost spravlja, kakor mala krava. V navadnem življenju se seveda večkrat čuje beseda, da male krave razmeroma več mleka dajejo od velikih. To pa je le pomota, izvirajoča iz tega, da se kravam navadno enakomerno krme polaga. Ako bi se večji kravi primerno več krme polagalo, bi gotovo tudi več mleka dala. Če se pa veliki kravi več ne polaga, kakor mali, potem njej ne ostaja toliko za napravo mleka, kakor mali kravi. Skoro vse gre le na živež, na meso in kri.

Veliki kravi se mora več polagati in dobilo se bode tudi več mleka. Iz tega obzira je tedaj

boljše rediti velike krave. To velja posebno pri večjih posestvih. Vendar druga je pri manjših posestnikih. Če zamore mali posestnik 2 mali kravi prerediti s krmo, ktera za jedno veliko ravno segne ima gotovo več dobička. To velja posebno o tistih gospodarjih, ki s kravami vozijo. Z dvema kravama opravijo pri domu potrebne vožnje zelo lahko, z eno kravo pa ne. Pri 2 kravama ni ravno težko dognati, da je celo leto mleko pri hiši, kar pri eni, če tudi veliki kravi ni mogoče.

Na dalje če začne krme manjkati, je pri 2 kravama mogoče jedno za gospodarstvo ohraniti, drugo pa prodati. Pri eni kravi to ni mogoče. Tu se mora edina krava ali prodati ali pa drago krmiti. V nesreči, ki utegne posestnika zadeti, je ravno tako. Ako mu nesreča pobere od 2 krav eno, mu vsaj ena ostane, pri edini kravi pa mu ostane le prazen hlev.

Ti razlogi tedaj glasno govorijo za to, da naj si mali posestnik rajši dve mali, slabejši kravici glešta, nego jedno pa veliko kravo.

Pomoček za trotne kokoši.

M. Trotne postanejo kokoši navadno vsled 2 uzrokov, prvič, če ktera kokoš dvojčnato jajce, t. j. jajce z 2 rumenjaka znese in tako s presilnim napenjanjem z jajcem vred tudi kos čreva iztišči in njej potem moči zmanjka iztiščano črevo zopet nazaj potegniti; drugič pa, če jarkica prvo jajce precej debelo znese, kar se takrat rado pripeti, če je kure predebelo. Navadno tudi nekoliko krvi izteče. Kri pa druge kokoši vsakokrat privabi, da rano oključajo in da potem črni prisad pritegne.

Proti trotu se po najnovejših skušnjah, z najboljšim vspehom rabi je s ih, s katerim se, kakor tudi pri kravah v jednaki sili, iztiščano črevo namaka. Pri kokoših se vzame goba, ki je bila v jesih pomočena, ter se z njo rahlo na črevo pritiska, katero kmalu potem zopet na svoje mesto nazaj vzleze. To sredstvo je popolnem skušeno in gotovo pomaga.

Vinorejska šola v Mariboru je po ravnatelju g. Göthe-ju izdala račun od 1. marca 1872 do začetka marca 1875. Iz njega poizvemo, da je šola obiskovalo 63 učencev, večjidel iz Slov. Štajerskega. Stroškov z nakupom posestva vred bilo je 68.802 fl., dohodkov pa 14.058. Dežela je tedaj morala določiti 54.247 fl.

Bolezni škardlatnice in šena otroci nikoli ne dobijo, ako se njim zè snažnim in čistim vinskim jesihom v jutru in na večer zamoči in vriblje na temenu, na sencih in nad zatilnikom.

Sejmovi meseca julija. 2. julija v Šmarji, na Gori pri Ptuji, v Pletrovičah, na Polensaku, na Remšniku, na Tinskem. — 3. julija v Mariboru. — 5. julija v Vojniku, v Lembergu, v Mariboru,

v G. Sušici, v Oplotnici, (sv. Barbara), na Ročici, v Vozenici, v Spod. Kostrivnici (Podplate), v Vidmu. — 8. julija pri sv. Jurji na Pesnici, v Piščah, v Pristovi.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (G. Seidl po sili kamški predstojnik.) Že pred pol letom so Kamčani pri slav. štaj. dežel. odboru prošnje vložili za odstranjenje g. Seidlna od kamš. srenjskega predstojništva, ker je v Kamški srenji posestvo prodal in sedaj v Mariboru stanuje. A visoka c. kr. namestnija je blagovolila odločiti: „g. Konrad Seidl mora **faktično** (resnično) kot prebivalec ove srenje spoznan biti“. Ali to je vse zastoj. G. Seidl ne stanuje že več časa v Kamci, kakor tisti dedi v Mariboru ne, ki jajca in kokoši v Maribor nosijo na prodajo — namreč le par ur! Srenja pa potrebuje v srenji stalno bivajočega župana. Zato je 8 Kamčanov pritožbo podpisalo v drugič, kojim bo vis. c. kr. namestnija le morala verjeti, da g. Seidl zoper postavo, zoper §. 34. srenjske postave župani. V prošnji so se pritožili tudi zoper surovo obnašanje g. Seidla do narodnjaka F. P., kojega je dal brez povabila v srenjsko pisarno z žandarji tirati. Obnaša se že res kot turški paša in ta jarm boli. Videti hočejo in terjajo srenjski račun vsaj od treh let, da se ne bi več reklo „vse gre gor“; računa pa vendar niso videli. O dragi §. 34. srenjske postave, reši nas enkrat našega g. Seidla!

Iz Središča. (Požar. — Povodenj.) V noči med 22. in 23. t. m. je strašen požar v sredini Središkega trga troje hiš z vsem gospodarskim pohištvo in tudi nekaj svinj pokončal in prav lahko bi bil celi trg pogorel, ker so hiše večjidel vse s slamo krite; le nagla pomoč in tiho vreme je večjo nesrečo zabranilo. — Tri dni poznej pa, to je 26. t. m. zvečer, so po strašni plohi, ki je po ljutomerskih in medjimurskih goricah sem ter tje tudi z debelo točo razsajala in mnogo škode napravila, vsi potoki, ki iz bregov v planjave dotekajo, naglo tako narasli, da je voda v valovih iz goric v ravnine s strahovitim šumenjem pribuščala in se črez travnike in njive razlila. Tako je n. p. Trnova, ki mimo Središča teče, v Adrijancih kravo in svinjo odnesla, v Godenincih eno hišo podkopala in podrla, travnike in njive poplavila, v Središči v pivnici, hleve in hiše silila in neke-mu posestniku 30.000 ravno napravljenih opek (ciglov) odnesla ter mnogo mostov in brvi potrgala. V Medjimurji bilo še je neki vse hujše, ker je voda v Čakovci in Strigovi baje skozi okna v hiše drla. Škoda na travnikih in njivah je velika in ni se res čuditi, da naši ljudje vsi prestrašeni in zbegani okoli hodijo ter še se ene nesreče nadejajo, češ do tretjega rado gre. Bog nam pomagaj!

Iz Mozirja. (Spomenik za Valentina Orožna.) Valentinu Orožnu, bivšemu župniku

v pokoji v Okonini pri Gornjem gradu, v gornji Savinski dolini, znanemu slovenskemu pesniku in skladatelju po vsej Sloveniji znane pesni: „Kje so moje rožice“ bodo gornjesavinski prijatelji napravili dostojen spomenik na grobu. —

Uljudno prosimo vse iste rodoljube, posebno pa čestito duhovščino, da bi blagovolili kak goldinarček žrtvovati in ga g. Josipu Lipoldu, posestniku v Mozirji, poslati. — vsaj do konec julija. — Tako bode naš obče priljubljeni Tine imel na svoji gomili spomin, kateri bode še kasnejše slovenske rodoljube spominjal na značajnega, vestnega in blagega župnika, pesnika Valentina Orožna. — Večna mu pamjet! Mozirski.

Dostavek vredništva. To je hvalevredno početje, ki nas česti pred vsem svetom. Slab je narod, ki svoje najvrliše močeve nehvaležno pozablja. „Sl. Gospodar“ bo doneske za V. Orožnov spomenik rad sprejemal, objavljaj in blagemu g. Lipoldu pošiljal ter položi v ta namen 3 fl.

Iz Miklavža pri Ormuži. (Nevihta. — Nemčurstvo.) Dne 26. t. m. je bila tukaj in v okolici huda nevihta. — Veter je brizgal, dež lil, toča rožljala, da je bilo joj. — Misliti je bilo na sodni dan, ker take burje najstarejši ljudje ne pomnijo. — Doline so bile polne od brega do brega, vsaka brv, vsak most je razdrla voda ter odnesla. Mlinom je potrla kolesa ter odnesla mnogo orodja. Nesreča je velika. Ta nevihta je bila obče po vseh ljutomerskih goricah, ter še v Ljutomeru in murskem polji proti jutru. Race smo lovili, luknje zapahali, prasce zapirali, ter gledali vodo in točo končajočo nam upanje dobre letine.

V Lačavivesi se je vtopil konj, voda je odnesla iz dvorov, pluge, kola, drva, ter vse pobrisala. V Presiki je podrlo neko hišo, drugje pa odneslo hleve, svinje, pure, race. — Pri Središči se je utopil nek človek, kakor sem slišal. — Dež je prišel nenadoma ter vplival iz neba, da je v 10 minutah bilo vse polno, kar je tedaj uzrok, da se je toliko živine utonilo. Ljudje so bili na polji, živina na paši, in mnogo njih ni moglo domov. Pisalec tega stavka je moral prenočiti na bregu pri sosedu, ker do hiše v dolini ni mogel priti. Drevje, travniki, njive, vinogradi, vse je strahovito poškodovano. Denes v nedeljo druga ni slišati govoriti kakor: Bog bodi usmiljen ter nas obvaruj več take nesreče! — Imeli smo upanje na dobro letino, ker na polji in goricah se nam je kazalo prav lepo, toda naše upanje je proč. Kaj bo? Letine slabe radi tega tudi gospodarstvo slabo, dolgovi kmetu rastejo, dača sploh večja! O ubogi kmet. Potem pa še naj kdo reče, da je kmet najbolje biti. Sli bomo vsi v cesarske službe za škricice, ki po pisarnah figurirajo, ter se še iz naših nesreč norčujejo in posmehujejo. Se ve da tam je bolje, ker po pisarnah toča ne bo po „barusah“ ropotala, voda ne „evikerja“ odnesla. Ali pa gremo v „kajho“, ker tam marsikteri tat, tolo-